

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1SKomp/31/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122200605
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Naď
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:3122200605.1

Uznesenie

Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zložený z predsedu JUDr. Pavla Naďa a členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., Mgr. Dušana Čima, JUDr. Jaroslavy Fúrovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Jany Haluškovcej, Mgr. Michala Novotného (sudca spravodajca) a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v kompetenčnom spore medzi Krajským súdom v Trenčíne ako správnym súdom (sp. zn. 11 S 24/2022) a Okresným súdom Trenčín (sp. zn. 14 C 13/2022), vo veci navrhovateľa: P. D., nar. XX. U. XXXX, H. H. XXX/X, H., zastúpeného advokátskou kanceláriou: Weis & Partners s.r.o., IČO: 47 234 776, Ivánska cesta 30/B, Bratislava, proti odporcovi (povinnnej strane): Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova 258/8, Bratislava, o neodkladné opatrenie, takto

rozhodol:

Na prejednanie veci nie je daná právomoc správneho súdu.

odôvodnenie:

I.

Predmet konania vo veci

1. Navrhovateľ je profesionálnym vojakom. Návrhom došlým Okresnému súdu Martin 21. januára 2022 sa domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým sa odporcovi malo I. zakázať, aby vyžadoval od navrhovateľa podrobenie sa očkovaniu proti ochoreniu Covid-19, II. zakázať, aby vydal akt prikazujúci, aby sa navrhovateľ podrobil takému očkovaniu, III. zakázať, aby od navrhovateľa vyžadoval preukázať sa dokladom o takomto očkovaní, IV. zdržať sa uloženia sankcií voči navrhovateľovi z dôvodu nepodrobenia sa takému očkovaniu, V. zakázať, aby diskriminoval navrhovateľa z dôvodu nepodrobenia sa takému očkovaniu. Okrem toho navrhovateľ žiadal priznať náhradu trov konania.

2. V odôvodnení svojho návrhu navrhovateľ zdôraznil, že vedúci hygienik ministerstva obrany a náčelník generálneho štábu vydali postupne od 17. septembra 2021 do 20. januára 2022 viacero služobných predpisov, ktorými v podstate nariadili, aby boli profesionálni vojaci plniaci úlohy podľa § 106 ods. 1 písm. a) a i) zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov alebo plniaci úlohy iných výcvikov, ako aj profesionálni vojaci vysielaní na určité úlohy mimo Slovenskej republiky očkovaní proti ochoreniu Covid-19. Ich kompletná vakcinácia sa mala ukončiť do 27. decembra 2021. Velitelia úradov a jednotiek, ktorým podlieha aj navrhovateľ, nariadili vykonanie týchto služobných predpisov svojim podriadeným, na základe čoho navrhovateľ k okamihu podania návrhu očakával, že mu bude daný rozkaz, aby sa podrobil tomuto očkovaniu. Nato navrhovateľ zanalyzoval právomoc vedúceho hygienika ministerstva obrany nariadiť takéto očkovanie s ohľadom na zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a vyhlášku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú povinnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Zdôraznil, že každé očkovanie môže byť nariadené len očkovacou látkou, ktorá je riadne schválená na použitie. Za také nemožno považovať látky, ktoré sú schválené len na núdzové použitie, teda neprešli testovacou fázou. V tejto súvislosti odkázal na svoje ľudské práva podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a aj čl. 3, 6 a 7 Charty základných práv Európskej únie, ako aj ustanovenie § 26 ods. 3 a 9 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, ktoré

upravuje spôsob biomedicínskeho výskumu. V ďalšej časti odôvodnenia navrhovateľ spochybňuje, že by orgány verejnej moci poznali skutočný stav ohľadom pandémie ochorenia Covid-19, pričom zdôraznil nízku výpovednú hodnotu testovania antigénovými testami a testami RT-PCR. Tieto tvrdenia podporil odkazmi na rozsudky zahraničných súdov (rakúskeho a portugalského), ktoré podporujú názor, že reálnu prítomnosť ochorenia môže diagnostikovať len lekár (zdravotnícky pracovník). Následne navrhovateľ podčiarkol neodňateľnosť, nescudziteľnosť, nepremlčateľnosť a nezrušiteľnosť základných ľudských práv a slobôd podľa ústavy, Listiny základných práv a slobôd, Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa neho nemožno trvať na prezumpcii legálnosti právneho aktu, ktorý zjavne zasahuje do základných ústavných princípov alebo je v rozpore s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. Neodôvodnené rozlišovanie medzi očkovanými a neočkovanými považuje navrhovateľ za rozporné s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/953 zo 14. júna 2021 o rámci pre vydávanie, overovanie a uznávanie interoperabilných potvrdení o očkovaní proti ochoreniu Covid-19, o vykonaní testu a o prekonaní tohto ochorenia (Digitálny COVID preukaz EÚ). Dostupné štúdie, ktorých zoznam navrhovateľ pripojil, svedčia o tom, že aj očkovaní môžu šíriť ochorenia bez symptómov, no u neočkovaných je riziko takéhoto asymptomatického šírenia celkom minimálne.

II.

Kompetenčný spor

3. Okresný súd Trenčín (potom, čo bola jeho príslušnosť ustálená uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 27 NcC 3/2022-134) prípisom z 23. marca 2022 postúpil vec Krajskému súdu v Trenčíne ako správneho súdu. Vyšiel z názoru, že právny vzťah profesionálneho vojaka podľa judikatúry nie je súkromnoprávnym vzťahom, ale spadá do oblasti správneho súdnictva podľa § 2 SSP.

4. Krajský súd v Trenčíne s postúpením nesúhlasil, preto podľa § 18 ods. 4 Správneho súdneho poriadku vec predložil kompetenčnému senátu. Zdôraznil, že navrhovateľ žiada vydať neodkladné opatrenie podľa § 324 a nasl. Civilného sporového poriadku, ktoré sa však nepoužijú v konaní podľa Správneho súdneho poriadku. Správny súd nemôže neodkladne upraviť pomery a zakázať alebo prikázať budúce konanie. Judikatúru, ktorú okresný súd citoval, nemožno v danej veci použiť.

III.

Posúdenie veci kompetenčným senátom

5. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zriadený podľa § 8 CSP prejednal predložený kompetenčný spor ako spor o právomoc, ktorý vznikol medzi správnym súdom a iným súdom podľa § 18 ods. 4 SSP.

6. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon. Osobitnou podkategóriou právomoci súdov sú veci, ktoré sú ustanovené v Civilnom mimosporovom poriadku a ktoré podľa jeho § 1 CMP súdy prejednávajú a rozhodujú v civilnom mimosporovom konaní. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

7. Kompetenčný senát už vo svojej judikatúre zdôraznil, že pre vymedzenie pojmu súkromnoprávneho sporu a súkromnej veci v zmysle § 3 CSP nie je rozhodujúci petit žaloby (návrhu), ale zásadne príslušná hmotnoprávna úprava právneho vzťahu, z ktorého vznikajú či majú vzniknúť práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom sporu v danej veci (naposledy napr. uznesenia sp. zn. 1SKomp 2/2021, 1SKomp 3/2021 a 1SKomp 6/2021 s obsiahlym odôvodnením a citáciou prejudikatúry). Zároveň však kompetenčný senát v týchto uzneseniach dospel k záveru, že ak je predmetom konania právo alebo povinnosť, ktoré majú svoj základ nie v hmotnom, ale výlučne v procesnom práve, potom nemožno hovoriť o súkromnoprávnom spore alebo súkromnoprávnej veci. Takým prípadom je aj neodkladné opatrenie, ktoré je procesným inštitútom upraveným v § 324 a nasl. CSP. Právo na nariadenie neodkladného opatrenia nemá svoj pôvod v hmotnom práve, ale len v citovaných ustanoveniach procesného práva, v ktorom sú upravené aj jeho predpoklady (§ 325 ods. 1 CSP) a obsah (§ 325 ods. 2 CSP). Predmetom konania o neodkladnom opatrení tak nie je súkromnoprávny spor ani iná súkromnoprávna vec, ale procesný nárok navrhovateľa na to, aby súd nariadil neodkladné opatrenia ako osobitný procesný prostriedok neodkladnej ochrany práva.

8. Kompetenčný senát vo svojej novšej judikatúre (porov. citované uznesenia sp. zn. 1SKomp 2/2021, 1SKomp 3/2021 a 1SKomp 6/2021) tiež uzavrel, že pri posudzovaní právomoci civilného súdu na nariadenie neodkladného opatrenia nie je rozhodujúca povaha samotného hmotnoprávneho vzťahu, na ktorého ochranu má navrhované neodkladné opatrenie slúžiť, ani navrhovaný obsah samotného neodkladného opatrenia. Rozhodujúce je, že neodkladné opatrenie je procesný inštitút upravený Civilným sporovým poriadkom, o ktorom rozhoduje vždy okresný súd (§ 324 ods. 2 CSP). Naopak, Správny súdny poriadok neupravuje ani neodkladné opatrenie, ani podobne široký procesný prostriedok dočasnej ochrany účastníka. Inštitút odkladného účinku správnej žaloby (§ 182 až 189 SSP) nie je takým inštitútom; nejde totiž o samostatný procesný nárok, ale len o rozšírenie účinkov, ktoré sú inak s podaním správnej žaloby spojené. Správne sudy tak nemajú právomoc konať o neodkladnom opatrení podľa § 324 a nasl. Civilného sporového poriadku.

9. Uvedené závery sú v celom rozsahu použiteľné aj na prerokúvanú vec. Navrhovateľ sa celkom zreteľne domáha nariadenia neodkladného opatrenia podľa § 324 a nasl. CSP, hoci jeho dôvodnosť nevyvodzuje zo súkromnoprávneho vzťahu. Okresný súd tak správne zdôraznil, že právne vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby profesionálnych vojakov podľa zákona č. 281/2015 Z. z. nemožno považovať za súkromnoprávne veci (porov. uznesenie kompetenčného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1KO 25/2018). Navrhovateľ sa tak svojím návrhom domáha, aby sa služobným orgánom zakázalo uplatňovať voči nemu určité opatrenia, na ktoré sa tieto orgány považujú za oprávnené a ktorých rešpektovanie podľa nich má tvoriť súčasť služobnej disciplíny navrhovateľa, ktorá je spojená s jeho služobným pomerom profesionálneho vojaka. Ako však už bolo uvedené, to pre posúdenie právomoci správneho súdu nie je podstatné. Podstatné totiž je, že správny súd podľa § 2 ani podľa § 6 SSP nemá právomoc na rozhodovanie o neodkladných opatreniach ani inom podobnom procesnom prostriedku ochrany.

10. Právomoc na konanie o neodkladných opatreniach ako procesnom prostriedku tak má vo všeobecnosti súd podľa Civilného sporového poriadku. To však samo osebe neznamená, že ak sú splnené podmienky § 324 a 325 ods. 1 CSP, súd môže vydať neodkladné opatrenie s akýmkoľvek obsahom alebo na ochranu akéhokoľvek práva. Judikatúra súdov už totiž dávnejšie vyslovila, že neodkladným opatrením nemožno brániť vo výkone právomocí inému orgánu verejnej moci (napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 240/98, judikát R 123/1999, alebo jeho uznesenie sp. zn. 7 Cdo 59/2011). Obdobne z § 336 a 337 CSP možno vyvodiť záver, že neodkladné opatrenie možno nariadiť len vtedy, ak povinnosť, ktorá sa ním ukladá, môže mať vecný súvis s následnou žalobou vo veci samej. Použitie formulácie „žaloba vo veci samej“ evokuje, že neodkladné opatrenie možno nariadiť len v súvislosti s takou vecou (samou), v ktorej by bolo možné domáhať sa ochrany práva žalobou (§ 131 CSP) na súde, teda na ktorej prejednanie je daná jeho právomoc. Tieto okolnosti však nie sú určujúce pri posudzovaní, či správny súd má právomoc na konanie o neodkladnom opatrení. Naopak, sú rozhodné pri posudzovaní otázky, či v danej veci možno nariadiť neodkladné opatrenie práve s navrhovaným obsahom práve voči danému odporcovi (povinnej strane) a práve na ochranu toho práva, ktoré je označené v návrhu. Skúmanie týchto okolností je však úlohou civilného súdu, ktorý o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bude rozhodovať.

IV.

Záver

11. Zo všetkých uvedených dôvodov tak kompetenčný senát zhodne so svojou praxou z nedávneho obdobia (sp. zn. 1SKomp 7/2022, 1SKomp 8/2022, 1SKomp10/2022, 1SKomp11/2022, 1SKomp 12/2022, 1SKomp 13/2022, 1SKomp 14/2022, 1SKomp 15/2022, 1SKomp 16/2022, 1SKomp 17/2022 a ďalšie) dospel k záveru, že Krajský súd v Trenčíne opodstatnene vyslovil nesúhlas s tým, že mu Okresný súd Trenčín postúpil prerokúvanú vec. Preto podľa § 18 ods. 4 SSP vyslovil, že na prejednanie veci nie je daná právomoc správnych súdov.

12. Podľa § 18 ods. 4 SSP sú sudy týmto rozhodnutím viazané, čo znamená, že sú v ďalšom konaní v prerokúvanej veci povinné vychádzať z právneho názoru, že jej prejednanie nepatrí do právomoci správnych súdov. Preto nemôžu žiadne svoje rozhodnutie založiť na opačnom právnom názore, teda že by táto vec do právomoci správnych súdov patrila.

13. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 8 : 0 (jednomyseľne).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.